

Bilden på skolhuset med elever och lärarinna är tagen omkring år 1920 några år innan skolan byggdes ut.

De strävsamma Haröborna byggde eget skolhus år 1884

Folkskolestadgan kom till i Sverige år 1842 och 42 år senare, år 1884, tyckte Haröborna att det var dags för en skola för barnen på Harö och Storö.

Skolverksamheten hade startats redan 1882 och skolan drevs då under namnet "Stafsnäs och Harö ambulatoriska skola". Systemet fungerade så att läraren vistades en termin i Stafsnäs där han undervisade Stafsnäsbornen och nästa termin på Harö där han tog hand om Haröbornen. Barnen gick alltså i skolan bara under en termin per år. Men från 1884 kunde de alltså gå i sin egen skola och då kunde de läsa hela året.

Skolan på Harö byggdes av byamännen. Det blev ett hus med en skolsal och en lärarbostad om ett rum och kök. Man byggde på en tomt på 200 kvadratfamnar (cirka 650 kvm) som skänkts av familjen Andersson. 1929 byggdes skolan om så att den kom att inrymma ytterligare ett rum.

Skolan lades ner 1945 och har sedan dess använts som samlingslokal, möteslokal och

Den härliga planschen som trycktes år 1888.

kyrksal medan lärarbostaden hyrts ut. I skolan har Harö-Hasselö Intresseförening sina årsmöten och en julisöndag varje år fylls skolsalen med engagerade sommar- och fastboende från Harö-arkipelagen. Harö skola fick en klockstapel 1939, kyrkklockan har använts i Sandhamn men kom ursprungligen från Djurö där den använts sedan 1700-talet.

I skolan finns en hel del material från skoltiden bevarat, bland annat två skolbänkar, en del

Skolhuset sådant det ser ut idag. Det ligger vid Hemträsket mitt emellan Harö by och Lerviken. Huset byggdes 1884 och förlängdes år 1929. Idag är det samlingslokal och används även för gudstjänster

böcker, planscher och kartor. En härlig plansch tryckt på Generalstabens Litografiska Anstalt år 1880 visar "Sveriges mått, vigter och mynt" och en karta visar Sverige i början av 1900-talet. Totalt finns 15 kartor, 59 planscher, fyra examenscataloger samt naturlära, psalmböcker och bläckhorn!

I 1916 års "Examenscatalog för mindre folkskolan på Harö" läser vi att bland eleverna fanns Sture Wetsterberg, Karin Lundberg (gift Gustafsson), Elsa Sjöblom samt bröderna Valter och Herbert Andersson. De barn som då gick i skolan var födda mellan 1901 och 1908. I boken finns också noterat varje elevs "insigt och färdighet i särskilda läroämnen" och betygen A, AB och Ba var vanligast.

Bland de gamla läroböckerna hittar vi Nya Testamentet från 1883, Läsebok för folkskolan från 1891 (den kostade 1:35!), Nils Hølgerssons underbara resa av Selma Lagerlöf, andra upplagan med tryckår 1909.

Böckerna, planscherna och kartorna förvaras i ett låst skåp i skollokalen. I lokalen finns också en tavla skänkt av Schönmeier och en tramporgel skänkt av Elsa Pihl.

Från 1930 drevs skolan i kommunal regi. En notering finns från sista läsåret 1944/45 att skoldagen började klockan 8.35 med morgonandakt och fortsatte fram till klockan 13.45. I skolan fanns då elever i klasserna 5–7 och eftersom man läste också på lördagarna blev skolveckan totalt 34 timmar.

1945 när skolan lades ner var Linnea Dahlén lärarinna.

Efter många påstötningar från byalaget

lämnade kommunen tillbaka skolan till Harö byalag, men detta skedde först år 1977. Sedan dess har byalaget alltså renoverat skolhuset så att det nu är i riktigt bra skick.

Och som sagt, skolan används idag huvudsakligen som samlingslokal och för föreningsmöten men också en och annan gudstjänst.

Gunnar Svensson

Skolhuset används numera som möteslokal och en gång om året också för gudstjänster. T.h. kyrkoherde Lars Strid.

